

HVORDAN KAN VI UTVIKLE SUNNE MENIGHETER?

Undervisning på
VEIEN TIL TJENESTE
Ansgarskolen
13. April 2012

Innledning

- Hva vi *ikke* spør om
  - Ikke *voksende* menigheter
  - Ikke spesielt *åndelig* menigheter
  - Ikke *veldrevne* og *effektive* menigheter
- Hva handler sunnhet om?
  - Kan sammenlignes med familieliv...
  - Kanskje også med "min" sunnhet/usunnhet?
- Et svært praktisk spørsmål: Hvordan utvikle?
  - Tror dette må besvares på bakgrunn av spørsmålet: Hva særpreger sunne menigheter?
  - Kommer til å si noe om hvordan-spørsmålet underveis

(1) Sunne menigheter består av frelste syndere som vi ønsker skal leve overgitt til Gud og menigheten

- Hva består problemet i?
  - Hva skal ”kreves” for menighetsmedlemskap?
  - Hva opplever medlemmer at det kreves av dem for å være ”aksepterte” medlemmer i menigheten
- Disse forhold kan utvirke en spenning – som ikke alltid er like lett å leve med
  - Spenning mellom nådeforståelse/-opplevelse og forståelse/opplevelse av det som ”kreves”
  - Jf. min artikkel: Ideelle menighetsbeskrivelser og medlemsforventninger, 2012

Hvordan utvikler vi en sunn oppfatning av av medlemskap?

- Hva vi gjør og ikke gjør i forhold til spørsmålet
  - Vi gjør ingenting...
  - Snakker mest om nåden...
  - Snakker mest om overgivelse og det som kreves...
  - Lærer oss å håndtere problematikken å en god måte
- Noen "tiltak":
  - I lederskap
  - I forkynnelse
  - I sjelesorg og veiledning

(2) Sunne menigheter preges av relasjoner mellom mennesker som består både av trygg nærhet og naturlig distanse

- Som i alt liv levd i fellesskap, må begge dimensjonene være til stede
- Finnes eksempler på kirke- og menighetstenkning som dyrker ensidig en av sidene
  - ”Sekten”
  - Storkirken/folkekirken
- Interessant perspektiv: kulturskiftet modernitet/postmodernitet å gjøre

Hvordan utvikle slike fellesskap?

- Utfordringer på strukturplan
  - Storsamlinger og tilbud om gruppesamlinger
  - Spesialsamlinger
- Utfordringer på lederskapsplan
  - Ledere må selv leve i sunne relasjoner
  - Ledere må være kloke som ikke "presser" folk inn i relasjoner de ikke er åpne og modne for
- Utfordringer på personlig plan
  - Er jeg lite relasjonell, kan jeg godt utfordres til "forbedring"
  - Er jeg over-relasjonell, kan jeg godt oppdage andre dimensjoner i livet

(3) Sunne menigheter påvirkes av ledere som har lært å tale sant både om livet og om Gud

- Jf. ”teleios-spiritualiteten”
- En selvlaget typologi på ledere
  - De som er tålig gode på teologi/forkynnelse osv., men elendige på det menneskelige og på egne liv
  - Det som er livsnære og ”menneskelige”, men som er teologiske analfabeter
  - Det som verken er gode på det menneskelige/livet eller det teologiske
  - De som tar utfordringen på alvor med å tale sant både om livet og om Gud

Hvordan utvikler vi slike ledere?

- Tilbud om undervisning og veiledning
  - Teleios-materialet/kursene
  - Troshistorie med Jens-Petter...
- Mitt eget ansvar
  - Skal jeg tale sant om Gud må jeg:
    - Tale som Guds ord taler om Gud
    - Ha opplevd Guds kjærlighet og nåde i mitt liv
  - Skal jeg tale sant om eget liv må jeg:
    - Gjøre noe med min fortid før den gjør noe med meg
    - Tørre å tale om mitt liv slik det faktisk er – og ikke slik jeg skulle ønske at det var

(4) Sunne menigheter har funnet en ballanse mellom innadvendt liv og utadvendt engasjement

- Jf. menighetens dobbel-struktur
  - Dens ”stå-struktur” og dens ”gå-struktur” (R. Winter)
  - Dette er blitt tolket og etterlevd forskjellig opp gjennom historien
  - Jf. Ånden som den sentripetale og sentrifugale kraft
- Konsekvenser av ensidighet i fokus
  - Selvopptatthet og en sakte kvelning
  - Aktivitetskjør og en sakte utmattelse

Hvordan utvikler vi menigheter et slikt dobbelt fokus?

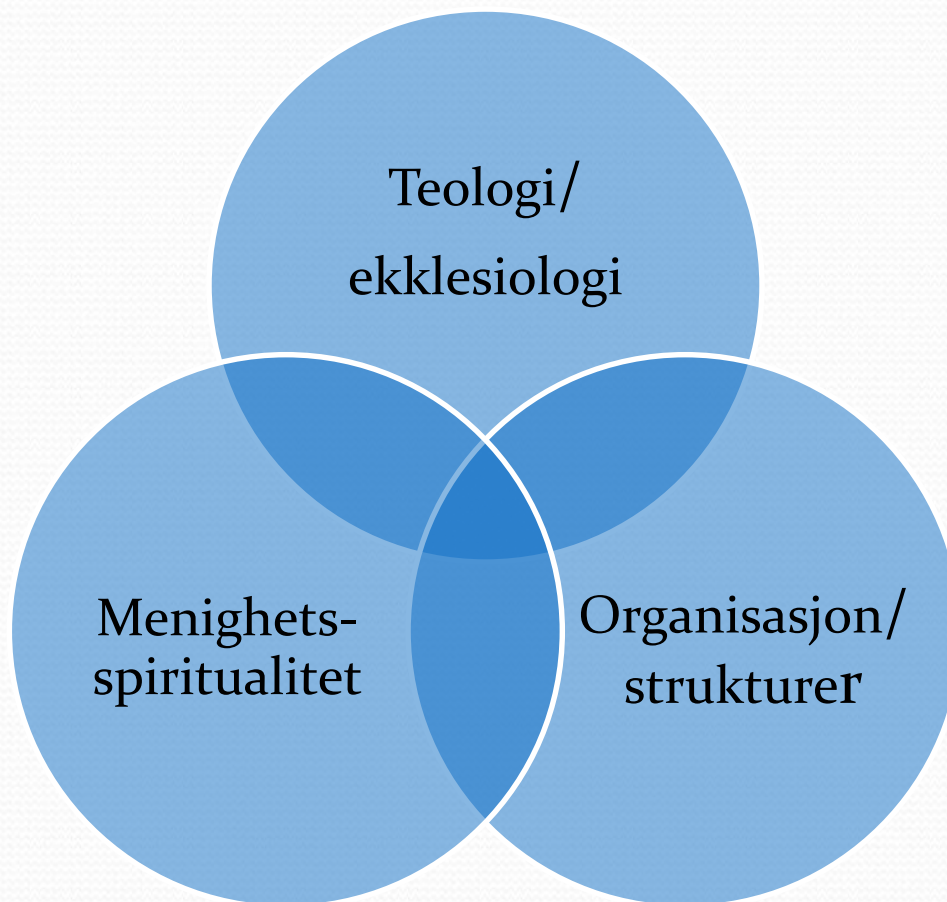
- Mange "New Style Churches" har utviklet en dobbelstrategi (jf. Willow Creek og Saddleback)
  - Både utrustning og nådegaveoppdagelse innad
  - Utadvendte tiltak og gudstjenester
- Gudstjenesten gir ofte et speilbilde av menighetens fokus
  - Er hovedfokus innadvendt, blir gudstjenesten...
  - Er hovedfokus utadvendt, kan gudstjenesten bli...
  - Er hovedfokus både utad og innad, blir gudstjenesten....
    - Jf. min artikkel: Gjestevennlige gudstjenester

(5) Sunne menigheter er opptatt med å utvikle sin spiritualitet

- Hva er menighetsspiritualiet?
  - Menighetsspiritualitet handler om *måten en menighet som fellesskap av enkeltkristne erfarer og lever ut troen på den treenige Gud på*
  - Eller: *...en menighets måte å virkeliggjøre/leve ut det den faktisk er på*
  - Jf. engelsk ”congregational spirituality”

Spiritualitet som den tapte dimensjon i menighetsutvikling

Menighetsspiritualitetens mål og karakter

- ”Modenhet” er målet for menighetens spiritualitet, jf. Ef 4:13ff.
- Kan tale om menighetsspiritualitetens 3 dimensjoner:
  - Breddedimensjon, jf. U. Holms spiritualitetstypologi
    - 4 hovedtyper som det må være rom for i menigheten
  - Dybdedimensjon, jf. M. Volfs ekklesiologi
    - Trinitarisk, deltakende og karismatisk
  - Har en hensiktsdimensjon, jf. misjonal ekklesiologi
    - Skal speile menighetens sanne natur for ”verden”

Litt mer om spiritualitetstyper

- Urban Holms typologi (jf. Hahn 2001)
  - Head Spirituality (tenke)
  - Heart Spirituality (føle)
  - Mystic Spirituality (være)
  - Kingdom Spirituality (gjøre)
- Kan brukes til å identifisere sin egen (menighets) spiritualitetsprofil
- Bør også brukes som ulike typer personlighetstester og nådegavetester til å se helhet – og skape rom for forskjellighet – og rom for hele mennesket
  - Men ikke nødvendigvis rom for praksis av alle kristendommens spiritualitetstradisjoner

Litt mer om det trinitarisk spiritualitet

- Historisk sett har det utviklet seg ensidige modeller
  - Hovedvekt på Ånden: jf. den pentekostale trad.
  - Hovedvekt på Kristus; jf. luthersk lavkirkelighet
  - Hovedvekt på Faderen/Skaperen; f.eks. sosialetikk
- Utfordring: En holistisk-trinitarisk spiritualitet
  - Frelsesteologi/spiritualitet og skapelsesteologi/spiritualitet sammenholdt
  - En pneumatologisk teologi/spiritualitet som "viser" Faderen og Sønnen i kirkelige praksiser og strukturer

Litt mer om deltakende spiritualitet

- Jf. mitt forskningsprosjekt "Konsept og endring"
  - viser problematikken rundt spørsmålet om hvordan to ulike menigheter kan bli mer deltakende
- To hovedproblemer – i begge menigheter
  - Organisasjons- eller struktureringsspørsmålet
    - Hvordan skal en organisere etter gaver?
  - Overgivelses- eller hengivenhetsproblematikken
    - Hvordan få mennesker til frivillig å bruke tid og krefter på menigheten i dag?

Litt mer om karismatisk spiritualitet

- ”Konsept og endring” viser litt av forståelsesproblematikken
  - I norsk folkekirkesammenheng
    - NaMu’s nådegavetest i en menighet der en ikke har tenkning eller tradisjon for å snakke om nådegaver
  - I en misjonsforbundsk trad. vekkelsermenighet
    - NaMu’s og Willow Creeks nådegavetenkning i en menighetskultur der en har vært sterkt påvirket av den pentekostale og karismatiske modellen
- Behov: ”Karismatiske” modellmenigheter
  - Som ikke har kjørt i en eller annen karismatisk grøft...
  - Der karismatikken ikke blir eksklusiv, men inkluderende

Litt mer om misjonar spiritualitet

- Spiritualitet som hjelper troende/menigheter til å se seg selv om en del av Guds misjon i verden
  - Knyttet ikke til enkeltaktiviteter, men til liv og tjeneste
  - Tar også på alvor den åndelige kamp kirken står i
- Spiritualitet med et dobbelt fokus
  - Kirkens-/menighetens ”stå-struktur”
  - Kirkens-/menighetens ”gå-struktur”
- Spiritualitet som ”læres” primært gjennom imitasjon – ikke bare gjennom kunnskapsformidling
  - Derfor et stort behov for misjonalt lederskap

Det vanskelige hvordan-spørsmålet

- Hvordan utvikle breddedimensjonen?
  - Ved å bevisstgjøres på (historisk/aktuell) spirituell profil
  - Ved å jobbe med holdninger og relasjoner (for å unngå ensidighet)
- Hvordan utvikle dybdedimensjonen?
  - Ved å "ta tilbake" Bibelen og teologien
  - Ved å "gjenoppdage" den bibelske menighetstanke
  - Hjelp enkelttroende til erfaring av Åndens fylde og kraft
- Hvordan utvikle hensiktsdimensjonen?
  - Det misjonale ikke knyttet til aktiviteter, men til måten å leve som kristen på....

Spiritualitet som speiler Jesus...

- Jesus selv er den beste modell for denne type åndelighet
  - I ham ser vi den sanne og sunne menneskelighet (slik Gud hadde tenkt oss i skapelsen)
  - I ham ser vi den sanne og sunne åndeligheten i hans forhold til Faderen
- Da er vi ganske nær konklusjonen – at en sunn menighet er en menighet som ligner Jesus!
  - Kanskje det er hovedtanken bak Paulus' framstilling av menigheten som Kristi kropp?
  - Kanskje er det dette Åndens frukt og gaver er til for?

Vokser sunne menigheter?

- Nei, de vokser ikke...
  - Dersom sunnhet tolkes som at status quo er ”det normale”
  - Dersom sunnhet tolkes som at vi unngår utfordringer og konflikter
  - Dersom blir ”tannløse” i forhold til å forkynne et radikalt evangelium
- Ja, de vokser...
  - Dersom Herren får frihet til å gjøre sin gjerning med oss ved Ordet og Ånden
  - Dersom vi inderlig ønsker at nye mennesker skal få del i fellesskapet